

ІСЛАМСЬКА КОНЦЕПЦІЯ СТАВЛЕННЯ ДО ЗАКОНУ ВАРТОСТІ

Актуальність теми дослідження. Економіка відіграє важливу роль в житті людини, кожна сфера так чи інакше залежить від іншої. Тобто, ігноруючи певні сталі закони економіки, важко добитися успіху в іншій сфері. Кожна країна по різному може трактувати бачення в економіці. Іслам не виключення, тому концепції різних країн стають все більш актуальними темами для вивчення. **Мета дослідження** – проведення ґрунтовного філософського аналізу ісламського закону вартості та причин, що зумовили особливості економічного розвитку ісламських країн та спричинили виникнення нової економічної теорії, що базується на ісламських принципах. **Об'єкт дослідження** – особливості ісламської концепції закону вартості. **Предмет дослідження** - визначення ставлення ісламських країн до закону вартості. **Завдання дослідження:** здійснити всебічний аналіз сучасних тенденцій і перспектив розвитку ісламського закону вартості та зрозуміти його концепції. Закон вартості – загальний економічний закон, який виражає внутрішню необхідні, сталі й суттєві зв'язки між суспільно-необхідною працею, витраченою на виробництво товару з урахуванням умов його відтворення, та цінами товарів за відносної відповідності попиту і пропозиції. В узагальненій формі закон вартості – це обмін еквівалентів, обмін товарів і послуг між виробниками та їх купівля на ринку відповідно до суспільно-необхідних витрат на їх виробництво. Водночас такий обмін властивий лише більшості актів купівлі-продажу за одночасної відсутності пропорційності в обміні щодо багатьох товарів. Таким чином, еквівалентний обмін був центром, навколо якого здійснювалися процеси купівлі-продажу товарів, а вирішальним фактором встановлення таких пропорцій була суспільне необхідна праця [1,с.37-38]. У загальній формі закон вартості означає обмін еквівалентів, тобто обмін товарів та послуг між виробниками та їх купівлю на ринку відповідно до суспільно необхідних витрат на їх виготовлення. Закон вартості діє у будь якій економічній системі, де відбуваються товарно-грошові відносини, Іслам також входить в ці ряди. Проте, єдиною відмінністю є концепція ставлення до нього. Звільнення від колоніального гніту обумовило розвиток національної ідеї ісламських країн в економічній, політичній та культурній сферах. Політична незалежність цих країн стимулювала ріст національної і релігійної самосвідомості. Транснаціональні промислові корпорації та найбільші міжнародні банки протягом декількох років використовують або пропонують ісламські банківські продукти [2,с.104]. Тобто в світі міжнародних фінансів, як серед практиків, так і науковців уявлення про методи і форми ісламського закону вартості вже затверджені в якості складових елементів знання професіонала, не залежно від особистого відношення до даного феномену. Економічна система країни формується на основі синтезу положень як однієї так і іншої, а тому в залежності чий положення будуть визначальними формується відповідна економічна система. При побудові економічної системи ісламських держав, перевага надається неформальним правилам, тобто національним особливостям, які вступають в протиріччя з основними положеннями сучасної політичної економії. Ісламське суспільство часто стикається з рядом соціально-економічних проблем, тому розвиток вчення про ісламську економіку, та його осмислення, повинен їх подолати. На думку мусульманських економістів слід змінити негативний стан речей, який можна побачити сьогодні в світі, він обумовлений недосконалістю та неспроможністю їх подолання європейськими економічними концепціями [3,с.36]. Це пояснює ставлення Ісламу до закону вартості, який на їх думку також недосконалий. Відмінною ознакою, в економічних дослідженнях мусульманських вчених є їх прихильність до моральних та етичних аспектів. Деякі мусульманські країни Перської затоки, не звертаючи увагу на світову економічну кризу, продовжують посилювати своє становище в сучасному світовому господарстві, що підтверджується реальним зростанням впливу ісламських фінансів на систему міжнародних економічних відносин світу і вкотре показує концепцію ставлення мусульман до закону вартості [4,с.123-124]. Якщо розглядати наукові публікації по традиційній політичній економії неважко помітити, що в них взагалі відсутній серйозний нормальний аналіз і недостатня увага приділяється етичним аспектам економічної поведінки людини. Це обумовлено тим, що в ісламських країнах економічні міркування підпорядковуються моральним, як наприклад заборона Кораном рибі, застосування якого вважається верхом несправедливості. Основна вимога ісламських економістів полягає в тому, щоб цілі і засоби їх досягнення були законними по шариату. Крім того, особливе значення належить пошуку компромісу по задоволенню інтересів приватних осіб і різних шарів суспільства [5,с.26]. Ісламська економіка та закон вартості, заслуговує свого впровадження як окрема економічна категорія, що повинна стати гарантом економічного розвитку ісламських країн. Формування основних положень ісламської економічної системи повинна забезпечити концепція економічного розвитку та теорії вартості, що сьогодні розробляється ісламськими вченими. Розробка та впровадження концепції забезпечить динамічний розвиток ісламських країн, що оснований на принципах релігії [6,с.39-41]. В разі відмови від релігійних догматів, дана концепція буде не сприйнята мусульманським суспільством, адже особливості світосприйняття народу обумовлює характерні риси діяльності суб'єктів господарювання. Крім того вагоме значення дана концепція матиме на формування організаційно-методичних положень бухгалтерського обліку в країні. **Висновок.** Отже, через наведені вище причини, ісламська концепція ставлення відрізняється від інших країн. Чималу роль відіграла релігія для мусульман. Тому соціальна справедливість та благодійність в пріоритеті для них, що заперечує всім законам економіки. Поеднуючи у своїй діяльності такі, несумісні, на перший погляд, пріоритети, як релігія і економічна ефективність, ісламський закон вартості забезпечує собі додаткові переваги в конкурентній боротьбі.

Список використаних джерел

1. Економічний словник-довідник / С. В. Мочерний, К. Фемін. 1995. С. 37-38.
2. Принципи функціонування ісламських банків. Ісламські фінанси в сучасному світі. Економічні та правові аспекти / Журавлев А.Ю, 2004. С. 104.
3. On Economics/ Sen A. - Basil Blackwell, USA, 1991. С. 36.
4. S.M.H. Economic Function of an Islamic State: The Early Experience. Islamic Foundation, Leicester / Zaman, 1991. С. 123-124.
5. Ісламська економіка і обігання від гріхів Арріба (лихварства) / Аль-Маудуді. Казань:Іман, 1999. С. 26.
6. Islamic economic system: a practical & beneficial approach / Masoud Ali Khan. The Pakistan Accountant, 2005. С. 39-41.